

Бухгалтерлік есепке алу стандартын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Бухгалтерлік есеп жөніндегі Ұлттық комиссия қаулысы 1996 жылғы 21 қараша N 7. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 1996 жылғы 30 желтоқсанда N 240 тіркелді. Күші жойылды - ҚР Қаржы министрінің 2007.06.21. N 217 бұйрығымен

Күші жойылды - ҚР Қаржы министрінің 2007.06.21. N 217 (2008 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі) Бұйрығымен.

Қазақстан Республикасы Президентінің "Бухгалтерлік есепке алу туралы 26.12.95 ж. N 2732 Жарлығына сәйкес Қазақстан Республикасының Бухгалтерлік есеп жөніндегі ұлттық комиссиясы қаулы етеді:

1. Ұсынылып отырған мұнай мен газды барлауды, өндіруді жүзеге асыратын мердігерлерге арналған бухгалтерлік есепке алудың 20-шы "Мұнайгаз өндіру қызметін есепке алу және есептілік" стандарты бекітілсін.

Төрайым

Қазақстан Республикасының
Бухгалтерлік есеп жөніндегі
ұлттық комиссиясының
1996 жылғы 21 қарашадағы

N 7 қаулысымен бекітілген

Бухгалтерлік есеп стандарты N 20

Мұнай-газ өндіру қызметінің есебі мен есепкерлігі

БЕЖҰК

БЕС 20

Мазмұны

Параграфтар

Іс-әрекеттің мақсаты мен сапасы 1-7

А н ы қ т а у 8 - 1 8

Мұнай барлау және өндіру есебі 19-32

Қорларға және тиісті операцияларға беру құқығы 33-35

А й қ ы н д а у 3 6 - 4 5

Күшіне ену мерзімі 46

Іс-әрекеттің мақсаты мен сапасы

1. Бұл стандарттың мақсаты мұнай мен газды барлауға және өндіруге байланысты іс-әрекеттің бухгалтерлік есебінің және қаржы есепкерлігінің ерекшелігін айқындау болып табылады.

2. Стандарт мұнай мен газды барлауды және өндіруді жүзеге асыратын

барлық мердігерлермен жүйелілік негізде қолданылады.

3. Жалпы мөлшерде мұнай мен газ өндіруде айтарлықтай үлес салмағы жоқ заңдық тұлғалар бұл стандарттың 36-45 параграфына сәйкес бөлімін айқындауға бұл стандарт қолданылмайды.

4. Бұл стандарттың мақсаты ретінде заңдық тұлғалар айтарлықтай мұнай мен газ өндіру көлемі бар болған жағдайда қарастырылады, егер олардың көрсеткіштері мына талаптардың ең болмағанда біреуіне жауап беретін болса:

1) мұнай мен газ өткізуден түскен табыс, салалас кәсіпорындардың мұнай және газ өткізуін қоспағанда, жалпы табыс сомасының 10 және одан жоғары процентін құраса;

2) мұнай және газ өндіру қызметінің таза пайдасы (шығын) жалпы табыс (шығын) сомасының 10 және одан жоғары процентін құраса;

3) мұнай мен газ өндіруге байланысты қызметке қатысты негізгі қорлар құны негізгі қорлардың жалпы құнының 10 және одан жоғары процентін құраса.

Талаптар әр жыл үшін жеке қолданылады.

5. Бұл стандарт мұнай мен газды тасымалдау, өңдеу және сату бойынша, геотермальды суларды және ілесе жүретін геотермальды қорларды өңдеу кезінде тақта тастан көмірсутегі гудронға бай құмдарды, көмірді немесе соған ұқсас өнімдерді айыру бойынша қызметтерге қолданылмайды.

6. Бұл стандарттағы мұнай мен газ өндіру бойынша мердігерлердің қызметтеріне байланысты келтірілген айқындау, қаржы есепкерлігінде пайдалану үшін қажетті жалпы мәліметтің тек бөлігі ғана болып табылады.

7. Мердігер басқа бухгалтерлік есептерді, егер олар бұл стандартқа қайшы келмесе, қолданады.

А н ы қ т а у

8. Мердігер - Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңдарына сәйкес тиісті органдармен шарт жасасқан жер қойнауын пайдаланушы.

9. Пайда болу жері - кез келген үлгідегі геологиялық шұңқырларда көмірсутегілердің бір немесе бірнеше табиғи жинақталуын білдіреді.

10. Барлау - мұнай іздеуге және барлауға байланысты кез келген операцияны білдіреді, және оған, далалық геологиялық-геофизикалық зерттеулер, құрылымдық бұрғылаулар, іздеу және барлау ұңғыларын бұрғылау, сондай-ақ барлау кен орындарындағы тәжірибе өндірістік жұмыстар қосылады.

11. Шығару - мұнайды жер бетіне шығаруға байланысты кез келген операцияны білдіреді және сонымен қатар оған мыналар қосылады:

жер асты және жер үсті өндірістік жабдықтар мен құрылыстарды салу және пайдалану;

мұнайды жер бетіне шығару, ұңғыларды пайдалану процесін ұйымдастыру
ж ә н е ж ү р г і з у ;

мұнайды өңдеу және тазарту;
мұнайды бөтен қоспалардан айыру.

12. Коммерциялық табу - шарт жасалған бір немесе бірнеше аймақтан игеруге пайдалы кен орнының табылуын білдіреді.

13. Дәлелденген қорлар - бұл коммерциялық табу кен орнына жататын, оны игеру қазіргі уақытта экономикалық пайдалы болып табылатын А, В, С I с а н а т т а р ы н ы ң қ о р л а р ы .

14. Пайдалы (игерілетін) қорлар - бұл қазіргі тексерілген технология мен техниканың егер қойнауы және қоршаған орта талаптарына сай қолдана отырып игерілуі экономикалық тиімді қорлар. Геологиялық қорлардың бұл бөлігі алынған мұнайдың, газдың және конденсаттың коэффициентімен анықталады.

15. Тиімсіз қорлар - бұл, игерілуі, қазіргі уақытта экономикалық тұрғыдан қ а р а ғ а н д а т и і м с і з қ о р л а р .

16. Мұнай - бұл, шикі мұнайды, шикі газды тазартудан және жанғыш сланцыларды немесе смолалы құмдарды өндегеннен кейін алынған шикі мұнай, табиғи газ, сондай-ақ көмірсутегілер.

17. Барлау ұңғысы - бұл, жаңа кен орындарының құрылысын тіркеу және зерттеу үшін бұрғылау, кен орнын игеруге даярлау мақсатында болашақтағы п а й д а л ы қ о р л а р д ы а й қ ы н д а у .

18. Пайдалану ұңғысы - бұл, мұнай өндіруге байланысты кез келген операция үшін бұрғыланған ұңғы.

Мұнайды барлау және өндіру есебі

19. Мұнай-газ өндіру қызметінің өзіндік ерекше қызметі айрықша түрдегі активтер құру болып табылады:

тікелей лицензия алу және шарт жасасу немесе Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа жолдармен пайдалы кен орындарында барлауды жүзеге асыру және игеру құқы, (қорларға одан әрі иелік құқы); мұнайды өндіруге, жинауға және даярлауға қажетті пайдалану ұңғыларының және техникалық құрылыстардың жиыны.

20. Көрсетілген активтер құруға байланысты барлық шығындар, олар туындаған сәтте ескеріледі.

21. Қорларға иелік құқын есептеу тәртібін анықтау мақсатында былайша с ы н ы п т а л а д ы :

дәлелденбеген қорларға иелік құны;
дәлелденген қорларға иелік құны.

22. Дәлелденбеген қорларға алынған иелік құнының құны мерзім сайын бағаланып, оған келтірілген зиян шығындар сомасы ретінде танылуы керек.

23. Дәлелденбеген қорларға иелік құқы дәлелденген қорларға иелік құнына қайта сыныпталуы керек, егер дәлелденген қорлар табылса.

24. Дәлелденген қорларға иелік құқын алуға жұмсалған капиталдандырылған шығындар өндірістік әдістер бойынша амортизаторлануы керек. Амортизация әр иелік құқы бойынша жеке есептеледі. Егер, қорларға иелік құқы бөлігіне қатысты қорлар мөлшерін бағалау үшін мәлімет болмаса, амортизацияларды тікелей құндық есептен шығару әдісі бойынша есептеуді қолдануға болады.

25. Дәлелденбеген қорларға иелік құқынан бас тартқан жағдайда оны алуға жұмсалған шығындар қорды бағалау есебінен есептен шығарылуы керек, егер мұндай қорлар құрылса немесе шығындар ретінде танылса, егер қорлар құрылмаса немесе оның сомалары адеквативті емес шығындарға жұмсалса.

26. Мердігерлердің геологиялық және геофизикалық жұмыстарға жұмсаған шығындары тәртіп бойынша шығындарға жатады.

Бірақ, егер мердігер тек барлау жұмыстарын жүргізу құқына ғана ие болса, онда бұл жұмыстардың нәтижелерін алғанға дейінгі барлық шығындар одан әрі аяқталмаған шығындарға немесе коммерциялық табу табылған немесе табылмағандығына байланысты орнын толтыруын көрсету ретінде ескеріледі және мердігер мұнай өндіру бойынша жұмыстарды одан әрі жүргізуге мүдделігіне немесе мүдделі еместігіне байланысты есептеледі.

27. Барлау ұңғыларын бұрғылауға жұмсалған шығындар, бұл ұңғы құрылысы аяқталғанға дейін, одан кейінгі шығындарды мойындай отырып (егер ұңғы тиімсіз болып табылса), аяқталмаған құрылыс ретінде танылады. Сынақ процесі кезінде өнеркәсіп ағымына ие болған мұнай бойынша ұңғыларды барлау негізгі қорлар құрамына аударылады.

28. Егер коммерциялық табу ұңғысы игеруді ыңғайластыруға аз шығын талап етілетін, жақын уақытта игеру жұмыстары жоспарланбаған шалғай аудандарда бұрғыланса, онда барлау ұңғысы зақымдалған болып табылып, оның шығындары шығын ретінде танылады.

29. Бұрғылауға және ыңғайластыруға байланысты барлық пайдалану ұңғыларының, оларда мұнайдың табылғанына қарамастан, оның одан әрі шығындарын капиталдауды аяқтағанға дейін құрылысы аяқталмаған болып табылады.

30. Мұнайды игеру жабдықтарына және дәлелденген шығындарға тікелей қатысты пайдалану ұңғыларын және техникалық құрылыстарды салу иелігінің шығындары өндірістік әдістерді қолдану арқылы мұнай қорларын игеру шаралары бойынша амортизацияланады.

Игеруге арналған амортизаторлық бұл қаржылар мен шығындар мұнай құнының бөлігін құрайды. Бір кен орнына жататын нысан құрылысы топтық негізде амортизацияландырылуы мүмкін.

31. Мұнай өндіруге қатыспайтын қосымша мақсаттағы негізгі қаражаттар, дәлірек айтқанда қондырғылар мен құрылыстар БЕС-ның 6 "негізгі қорларды есептеуге" сәйкес ескеріледі.

32. Мұнай-газ өндіру қызметі процесінде орын алған кейбір шығындар активтерді, алуды қажет етпейді, сондықтан шығындарға жатқызылуы керек. Бұл , жұмысы басталмаған және оған иелік құқы сақталған (дәлелденген және дәлелденбеген қорларға), дәлелденген қорлар табылмаса да барлау ұңғыларын бұрғылау шығындары және 26 тарауда көрсетілген геологиялық және геофизикалық шығындар мазмұны бойынша шарттық аймақтар шығынына жатады.

Қорларға және тиісті операцияларға иелік құқын беру

33. Қорларға және оның кірістері мен шығыстары бөлігін барлық иелік құқын беру кезі бұл құқықтарды беру сәті ретінде танылады.

34. Мұнайды барлау және игеру бойынша (заңды тұлғалар құрып немесе құрмай) бірлескен қызметтер үшін активтерді беру жағдайында кірістер мен шығыстар берілген күнімен емес одан кейінгі мерзіммен танылады.

35. Қорларға ие құқын беруге байланысты кейбір операциялар шын мәнінде, қарыз ақшалар болып табылып, заем ретінде есептеледі.

Айқындау

Мұнай және газ қорларының мөлшерін айқындау

36. Дәлелденген мұнай және газ қорлары мердігердің қызмет саласына жататын кен орындары бойынша олардың қайда орналасқандығы географиялық сегменттермен көрсетіліп жылдың басында және аяғында айқындалуы керек.

37. Дәлелденген мұнай және газ қорларының көлеміндегі түрлі факторлар нәтижесінде жүз берген жыл бойғы өзгерістері тиісті түсіндірулермен айқындалуы керек.

Мұндай факторларға мысал бола алатындар:

1) мұнай және газ қорларының бұрынғы бағаларын қайта қарау;
2) өндіруді жетілдіру, оның нәтижелеріндегі өзгерістер жеке көрсетілсе, егер бұл өзгерістер маңызды болса, егер олар маңызды болмаса, мұндай өзгерістер бұрынғы бағалауды қайта қарауға енгізіледі;

3) бұрын табылған кен орындарын келісім жасалған аймақтарда жаңа коммерциялық табу анықталып, ашылу сәті мерзімінде қосымша бұрғылаумен кенейту ;

4) игеру .

38. 36-37 параграфтарға сәйкес айқындауға жататын қорларды анықтау кезінде, егер кен орнын игеру жұмыстарын бірнеше мердігер бірлесіп жүргізіп жатса, онда олардың әр қайсысы тек өз үлесіндегі қорларды ғана айқындайтынын

е с т е ұ с т а у к е р е к .

39. Егер маңызды экономикалық факторлар немесе маңызды анықталмаған жағдайлар жекелеген кен орындарын өндіруге кері әсерін тигізетін болса, түсініктеме беру қажет етіледі.

40. Егер Үкімет дәлелденген қорларды айқындауды шектейтін болса, онда бұл шектеулер фактісі айқындалады және айқындау оларды есептей отырып жүргізіледі.

Мұнай барлау және игеру қызметтеріне байланысты шығындарды айқындау

41. Мердігердің мұнай барлау және игеру бойынша қызметтеріне байланысты капиталдандырылған шығындардың жиынтығы, бағалауға есептелген амортизациялар мен қорлар дәлелденген және дәлелденбеген қорларға жататын шығындарды жеке көрсете отырып, жыл соңындағы жағдай бойынша айқындайды.

42. Сондай-ақ есеп беру мерзімі кезінде мына шығындар түрі, олар пайда болған немесе капиталдандырылған мерзім шығынына есептелгеніне қарамастан айқындалады:

қорларға ие болу құқын алуға;
барлауға;
игеруге.

43. Егер мердігерлер бұл шығындардың қайсы біріне түрлі географиялық сегменттерде, сома әр географиялық алаң үшін, бұл алаңдағы дәлелденген және дәлелденбеген мұнай және газ қорларын айқындаумен жеке айқындалуы керек.

Мұнай және газ игеруге байланысты операциялар бойынша айқындау нәтижелері

44. Мұнай игеруге байланысты қызмет нәтижелерін білдіретін мәліметтер түрлі географиялық сегменттерде орналасқан кен орындарының топтары бойынша жеке айқындалады.

45. Бұл мәлімет мына көрсеткіштер бойынша айқындалады:

кірістер;
игеру шығындары;
барлау шығындары;

құнын кеміту және бағалау қорларының амортизациялары;
мұнай игеру бойынша операциялардың қаржы нәтижелері (жалпы шаруашылық шығындарын және проценттерді төлеу шығындарын қосқанда).

Күшіне ену мерзімі

46. Бұл бухгалтерлік есеп стандарты 1997 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енеді.

